НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ
ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

КУРСОВА РОБОТА
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

на тему: СЕМАНТИЧНІ ГРУПИ ТА ФУНКЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ЮРИДИЧНОЇ ПІДМОВИ (НА МАТЕРІАЛАХ СПРАВИ “DEPP VS HEARD”)

Студентки 3 курсу групи ЛА-01
спеціальності 035 «Філологія»
Терьохіної Анастасії Вікторівни
Викладач Різванли Н. С.

Кількість балів: _____Оцінка*:* ECTS ___

Члени комісії _____

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

_____

(підпис) (вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Київ — 2023

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1 5
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ПІДМОВИ. 5
1.1. Поняття підмови та її характеристика 5
1.2. Особливості та місце юридичної термінології у лінгвістиці 9
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1 16
РОЗДІЛ 2 17
ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИКИ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ НА МАТЕРІАЛАХ СУДОВОЇ СПРАВИ DEEP VS HEARD 17
2.1. Семантичні і функційні особливості термінів, використаних під час судового процесу та контекст їх вживання 17
2.2. Маніпулятивні стратегії у судових промовах 22
2.3. Лексичні особливості декларативних документів. Відмінності між усною та письмовою формами комунікації 28
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2 30
ВИСНОВКИ 31
РЕЗЮМЕ 32
ABSTRACT 33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 34

ВСТУП

Дана курсова робота присвячена дослідженню англійської юридичної підмови — одного з напрямків ділової мови. Юридична справа є необхідною в цивільному житті, і правильне формулювання думки є критично важливим. В юриспруденції існує велика кількість специфічних термінів, якими послуговуються працівники цієї галузі при оформленні протоколів, адміністративних чи карних справ, веденні судових засідань тощо.

Актуальність полягає у розумінні механізму утворення термінів, що вже існують, допоможе грамотно формулювати терміни для нових понять.

Метою роботи є аналіз утворення юридичних термінів, встановлення їх структурної будови та семантичних особливостей. Для здійснення зазначеної мети служать наступні завдання:

1)Визначення поняття «фахова мова» у загальному плані;

2)Вивчення процесів утворення юридичних термінів з точки зору структури та семантики, спираючись на їхню першопочаткову форму мовою оригіналу та перехід у нашу мову;

3)Аналіз наданих до прикладу матеріалів судової справи Depp vs Heard.

Об'єктом дослідження є фахова підмова в галузі юриспруденції. **Предмет** дослідження — специфічна термінологія, яка використовується у цій галузі, особливості її побудови з точки зору лінгвістики, контексти її вживання.

У роботі були використані **описові, опозиційні, зіставні, соціологічні методи** для зіставлення першопочаткових та новоутворених форм термінів, дослідження їх спільних та відмінних рис залежно від їхньої класифікації, опису цих рис та загальних характеристик.

Матеріалом для дослідження слугували праці вітчизняних та зарубіжних мовознавців та юристів, а також матеріали справи Depp vs Heard, на основі яких наведені приклади в роботі.

Новизна роботи полягає в глибшому лінгвістичному аналізі матеріалів справи, оскільки частіше за все їх розглядають з точки зору правознавства, морально-етичних норм тощо.

Теоретична цінність — у термінах, взятих з конкретної справи та їх детальному лінгвістичному розгляді. **Практична цінність** полягає в можливому використанні описаних тут досліджень для розуміння логіки утворення термінів та грамотної побудови термінів у майбутніх працях чи в сфері діяльності.

Юридична справа послуговується здебільшого старими термінами латинського, грецького, римського походження. Проте перспективи появи нової термінології все ще залишаються, а отже, ці дослідження можуть бути корисними в майбутньому, а можливо, і для інших галузей також.

Робота складається з **двох розділів**. Перший, теоретичний, складається з огляду поняття англійської ділової мови загалом, появи та історії досліджень юридичної підмови та характеристик юридичних термінів: їх класифікація та семантичні особливості.

Другий, практично-ілюстративний розділ, присвячений прикладам зі справи Depp vs Heard. У ньому проведемо лінгвістичне дослідження використаних термінів у наявних матеріалах справи та контекст їх вживання, а також розглянемо лінгвістичні особливості промови на судових засіданнях.

РОЗДІЛ 1
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ПІДМОВИ.

Фахові мови, тобто мови, що використовуються спеціалістами з окремих галузей, мають свої особливості, які значною мірою відрізняються від щоденної побутової мови. Адже мова, заснована переважно на відповідній термінологічній базі, потребує дотримання відповідних стилістичних правил, лексичного наповнення, словоутворення тощо. У цьому розділі узагальнено окреслимо поняття «підмова», його особливості, а також важливі аспекти головної та невід‘ємної частини фахових мов — термінології.

1.1 Поняття підмови та її характеристика

Мова є дуже гнучким інструментом передачі інформації. Залежно від сфери вживання вона може набувати тих чи інших характерних особливостей словотвору, граматичних конструкцій, семантичних значень тощо. Наприклад, у художньому стилі наявні зменшувально-пестливі суфікси, велика кількість епітетів та метафор, часте вживання слів у переносному значенні; розмовний стиль характерний вільними граматичними конструкціями речень, допускається переносне значення; науковий та діловий стиль мови відрізняються точністю, буквальністю та однозначністю, а для визначення понять використовується спеціальна лексика.

Підмова, або фахова мова, використовується в різних сферах: бізнес, медицина, педагогіка, юриспруденція, дипломатія тощо. Вивчення цього прошарку мови бере свій початок з 60-х рр. XIX ст. Перша згадка цього терміну належить Празькому лінгвістичному гуртку, основною ідеєю якого було трактування мови як системи

засобів вираження інформації для досягнення певної мети. Американська та британська лінгвістика позначають фахову лексику терміном LSP (Language for Specific Purposes). Проте в нас більш поширений термін "фахова мова" (з нім. *Fachsprache*) [6, с. 1].

Одне з найточніших визначень цього поняття належить німецькому лінгвісту Л. Гофману, який стверджував, що "Фахова мова – сукупність усіх мовних засобів, які використовуються в спеціально окресленій комунікативній сфері з метою досягнення розуміння між усіма фахівцями даної галузі» [1, с. 53]. Основну її частку складає термінологія — сукупність специфічних понять з окремої галузі. Основними ознаками терміну є:

-Вмотивованість — термін формується на основі дефініції;

-Однозначність;

-Денотативність значення та відсутність додаткового емоційного забарвлення;

-Використання в межах фахівців конкретної галузі [13, с. 53-56].

Розвиток фахової мови достатньо тісно пов'язаний з науково-технічним прогресом, адже це дало поштовх до швидшого та активнішого формування різних сфер життя. Внаслідок цього термінологічні бази почали поповнюватись значно швидшими темпами. Є декілька концепцій вивчення будови фахових мов з точки зору лінгвістики: системно-мовна, прагмалінгвістична та лінгвокогнітивна [4, с. 16-17].

Системно-мовна концепція визначає підмову як систему мовних знаків, спосіб передачі інформації. Підмова підпорядковується загальним законам мови, містить у своєму складі як загальновживану лексику, так і терміни вужчого значення та вжитку, однак найбільш значущою її частиною є саме термін [9, с. 29]. Термінологія вивчається на одному рівні з будовою фахової мови, адже побутує твердження, що термін не може існувати окремо від підмови, зокрема через те, що для розкриття значення терміну та сфери його вжитку потрібна наявність контексту. Звідси випливає, що однією з основних властивостей підмови є її

системність, яка ґрунтується на об'єднанні мовних одиниць та встановленні між ними логічних зв'язків.

Детальніше контекст вивчається за допомогою прагмалінгвістичної концепції. Тут текст розглядається з точки зору зрозумілого джерела інформації, а не просто термінологічної бази. Це означає, що він має бути сформульований так, щоб його можна було сприймати максимально чітко. Саме тому підмова має бути логічно структурована, зв'язна, послідовна, завершена, при цьому також повинні бути враховані обстановка спілкування, цільова аудиторія тощо. Це сприятиме ефективнішій побудові комунікації, і як результат, інформація буде подана у формальному стилі, але зрозуміло.

Лінгвокогнітивна концепція визначає термін у дії. Під час комунікації фахівці обмінюються не лише фаховими, але і фоновими знаннями, які ґрунтуються на їхньому життєвому досвіді. Спираючись на це, можна дослідити семантику терміна, що в свою чергу може надати інформацію про сферу його використання, взаємодію з людською діяльністю тощо.

Структура фахової мови має певні відмінності від звичайної неофіційної мови. Аналізуючи фахові тексти, можна звернути увагу на:

-дієслова, а саме на вживання переважно теперішнього часу та пасивної форми;

-іменники, які здебільшого вживаються в однині;

-прикметники, які вживаються достатньо часто, але при цьому мають нейтральне забарвлення і відіграють роль означення, а не епітета [11, с. 1].

Також структура може відрізнятися залежно від сфери використання. За класифікацією Т. Р. Кияка є декілька рівнів так званої абстрактності фахових мов, яка визначає рівень термінологічного наповнення та зв'язності синтаксису у підмові тієї чи іншої галузі [11, с. 2]. Так наприклад, торгівельна галузь має небагато термінів і достатньо довільний синтаксис; сфера матеріального виробництва послуговується більшою кількістю термінології, однак суворого регламенту щодо зв'язності тут також немає. А от прикладні, теоретичні та

експериментальні науки мають дуже чітку організацію і великий багаж термінології та умовних позначень. Таке явище може бути пов'язане з тим, що сфера торгівлі та матеріального виробництва в основному можуть бути описані теоретично, з використанням потрібних термінів та дефініцій до них. Точні ж науки потребують практичного доведення, побудови логічних зв'язків, які демонструють залежність одного поняття від іншого. Саме тому прикладні галузі здебільшого послуговуються символами та умовними позначеннями, з яких у свою чергу складаються формули, теореми, математичні доведення тощо. Для досягнення найточніших результатів та уникнення непорозумінь синтаксис має бути побудований максимально чисто, чітко та зв'язно, не допускаючи двозначностей та похибок [14, с. 17].

Для того, щоб фахівцеві було простіше оперувати необхідними термінами, йому потрібно постійно стежити за оновленнями у своїй сфері. Проте для цього потрібно опанувати величезну кількість літератури та, власне, термінології, що в свою чергу може бути дуже складним завданням через великий об'єм інформації, у тому числі і занадто очевидної та загальновідомої. Тому для зручності вивчення інформація у підмовах поділяється на такі різновиди:

-фактографічна — власне факти про певні явища та події;

-логіко-теоретична — логічне доведення фактів, обґрунтування та висновки;

-оцінкова — ставлення автора до проблеми.

З цих трьох типів найбільшою термінологічною базою володіє саме фактографічна інформація, тому спеціальна лексика береться саме звідси. Таким чином не потрібно обробляти величезні масиви інформації та зберігаються власні думки та доведення автора [10, с. 4].

Лексику підмов загалом можна розділити на декілька підгруп:

-власне терміни з конкретної галузі, у яких є дефініція. Наприклад, *acquittal — a jury verdict that a criminal defendant is not guilty, or the finding of a judge that the evidence is insufficient to support a conviction* [16];

-Поширені терміни, які широко використовуються у галузях різного спрямування: математика, лінгвістика, філософія, політологія, психологія тощо. Наприклад, поняття "мотив" можна вживати як у музичному мистецтві, так і у криміналістиці;
-Професіоналізми та номенклатурні одиниці: на відміну від термінів, які мають чітко означену дефініцію, номенклатура володіє лише називною функцією для певної групи предметів, об'єднаних за якоюсь спільною рисою: за ознакою, розміром, моделлю, сортом, назвою тощо. Наприклад, модель "*ТУ-144*" у сфері авіабудування; кримінальні правопорушення у юридичній галузі тощо;
-Професійний жаргон, який часто вживається фахівцями з певної галузі для зручності спілкування і може містити метафоричні, гіперболічні або комічні елементи [11, с. 4]. Наприклад, у програмуванні для позначення тимчасового, швидкого вирішення проблеми з кодом використовують жаргонний термін "милиця" (*crutch*); в юридичній справі слово "*party*" вживається в контексті індивідуального заслуховування зацікавлених у справі осіб.

На думку лінгвіста В. Лейчика, класифікація може виглядати наступним чином [13, с. 22]:
-Спеціальні терміни, які входять до лексики тієї чи іншої галузі;
-Терміноїди — лексичні одиниці на кшталт професійних жаргонізмів та номенклатур, які є широковживаними у підмовах, але не класифікуються як терміни;
-Псевдотерміни — одиниці мови, які позначають визнані хибними теорії або ж штучно створені явища, не визнані широким загалом. Так наприклад, канадський правознавець Дональд Нетоліцький класифікує поняття "*pseudolaw*" (псевдозакон) як "збірка правдоподібних, але хибних правил, які претендують на те, щоб бути законом" [2, с. 1].

Підбиваючи підсумки усього вищенаписаного, можна сказати, що фахова мова, або підмова — це сукупність термінології, яка використовується у тій чи іншій галузі. Вона є частиною загальної мовної системи, проте має свої функціональні

особливості, зокрема у діловій стилістиці, підходах до її вивчення, особливостях використання тощо. Оскільки фахова мова стосується вивчення певних наукових понять, вона вимагає дотримання відповідних норм стилістики, граматики, синтаксису, вокабуляру.

Основною одиницею є термін, який також володіє певними відмітними лексичними якостями, однак не може бути розглянутий окремо від системи фахової підмови, оскільки є невіддільною її складовою.

1.2 Особливості та місце юридичної термінології у лінгвістиці

Право — дуже давня дисципліна. Це поняття, яке з'явилось раніше за поняття "держава", оскільки саме право визначає державу, її кордони, політичний та соціальний устрої тощо. Історичні події — невід'ємна частина дослідження мови права, оскільки тогочасні реалії диктували нову термінологію та нові устрої. Це те, що значною мірою вплинуло на термінологічну базу галузі юриспруденції, оскільки тут ми можемо побачити багато термінів латинського, французького, грецького походження, які поступово вливались у глосарій правової підмови. Так наприклад постійні політичні контакти Англії та Франції, Французька буржуазна революція, нерозв'язані питання з колонізації земель зрештою приводили до мирних угод, які значно вплинули на створення та поповнення словникової бази. Ці історичні етапи вплинули на формування особливостей як буденної мови, так і фахової. Наприклад, в часи середньовічної Франції будова речень була дуже навантаженою і складною, а в часи пізнього середньовіччя, коли мова права переходила з французької на англійську, з'явилось багато кількакомпонентних іменників на кшталт *peace and quiet, breaking and entering* тощо [3, с. 4]. Зазвичай вони вживаються саме у парі.

Мова права має свою специфіку, як і кожна з фахових підмов. Право — дуже абстрактне поняття, яке не може бути виражене без відповідної термінології. Оскільки правова підмова має на меті формування суспільно-правових норм, вона розглядається як мова особливого функціонального типу. Вона стосується не лише

права та його відгалужень (загальна теорія, філософія права, історія держави, законодавство), а й інших суміжних спеціальностей загального значення, таких як історія, філософія, психологія, дипломатія. Всі ці науки поєднує потреба у необхідній термінологічній базі, специфічних для галузевих підмов правилах викладу інформації тощо. З цих міркувань ще однією дисципліною, якої стосується специфіка мови права, є філологія та суміжні з нею спеціальності, спрямовані на вибудування суспільних відносин, наприклад, теорія мовної комунікації.

Юридична мова — відносно нова сфера у царині лінгвістичних досліджень, яка почала детальніше розкриватись лише у другій половині XX століття. За висновками німецької вченої К. Фукс-Какар, тексти юридичної підмови мають різну класифікацію в залежності від аспекту [12, с. 6]. Так наприклад юридичну підмову можна розсортувати за окремими галузями права, у яких вона вживається: адміністративне право, цивільне право, кримінальне право, сімейне право тощо. Другий варіант, дещо більш ускладнений — сортування за комунікативною метою та складовими правового процесу: мова експертизи, мова рішення суду тощо. Загалом цей спосіб поділу можна згрупувати в 3 блоки: норми права, правовий устрій та управління. Такий поділ з'являється тому, що в юридичній справі у кожного фахівця є свої відмітні особливості з точки зору лінгвістики, враховуючи різноманіття правових справ, а також схеми подачі інформації. Так наприклад, протоколи з висновків експертизи та виголошення судового вироку відрізнятимуться за структурою та власне термінологією.

Вимоги до текстів юридичної підмови, по суті, такі самі, як і для інших галузей: змістовність, логічність, зв'язність, завершеність, мотивованість, чітке дотримання структури, що дозволить краще розбирати та розуміти матеріал з різних розділів юриспруденції, що є важливим пунктом, адже ця дисципліна має бути максимально зрозумілою всім, кому потрібно отримати якусь пов'язану з цим інформацію. Саме тому лексика і синтаксис права не повинні бути занадто

складними для розуміння і мають принаймні якось перегукуватись з повсякденною мовою. Через це дефініції спільних слів у загальновживаній та фаховій мовах дещо відрізнятимуться за подачею: фахова мова зробить це менш художньо, без жодного емоційного забарвлення, використовуючи більш притаманну даному фаху лексику. Наприклад, Академічний тлумачний словник української мови надає таке означення слову "наклеп": "Неправда, поширювана з метою знеславити, зганьбити, заплямувати когось" [18]. А от Судова Влада України кваліфікує це поняття як "Умисне поширення завідомо неправдивих відомостей, що ганьблять честь і гідність іншої особи або підривають її ділову репутацію" [19]. Різниця відчутна — формальніший стиль, ближча до юридичної галузі лексика: особа, репутація, відомості тощо.

Також можна проілюструвати й дещо різні значення слова у буденній та правовій лексиках. В англійській правовій мові можна навести приклад зі словом "*sentence*". Загальновживана лексика надасть цьому слову значення "речення", у той час як юридичною мовою воно буде означати "судовий вирок" [8, с. 539].

Формування термінів юридичної підмови — процес, який потребує виконання певних умов. Юридичне термінознавство визначає наступні критерії:

-Визначення поняття;

-Зручність формування словників на основі юридичних термінів, а саме: семантизація термінів у різних типах глосаріїв, укладання термінології у фахових словниках, створення якісної пошукової системи, переклад термінів, створення умовних позначень, скорочень та абревіатур тощо;

-Створення відповідного програмного забезпечення для роботи з юридичними термінами та словосполученнями.

Розглянемо детальніше основні моменти з будови англійських юридичних термінів. Як вже було зазначено вище, мова юриспруденції також пройшла через певні метаморфози на тлі історичних подій, і на неї мали вплив культури інших

держав [15]. Саме тому ми можемо зустріти тут достатньо велику кількість запозичень. Ми можемо виокремити наступну класифікацію:
1)Слова загальновживаного характеру латинського, грецького походження, які з часом були трансформовані у письмі та вимові, на кшталт *murder* (Old English: *morthor*, French: *meurtre*), *government* (Greek: *kubernan* — керувати) тощо;
2)Інтернаціональні запозичення, здебільшого з латинської та грецької мов, які були прийняті у більшості мов світу, наприклад, *advocate, alibi, fact, constitution, inauguration* тощо. До цієї ж групи можна віднести й усталені вирази, які також не перекладаються, а за потреби виражаються транслітерацією: *de facto, status quo, ad hoc* тощо.

Існує також подібний "підвид" міжнародно прийнятих термінів — екзотизми, тобто терміни, які використовуються зазвичай в межах однієї країни, враховуючи її національно-культурні особливості: *sheikh, knesset, cortes* тощо. Ці поняття стосуються лише країн арабського світу, Ізраїлю, Іспанії відповідно, оскільки специфіка національного устрою — один з чинників формування юридичної підмови; вираження одних і тих самих понять в різних державах можуть різнитися і мати різну специфіку [5, с. 2]. Проілюструвати це твердження можна висловленням угорського політичного діяча М. Готті, за яким "юридична термінологія настільки прив'язана до культури (причини одночасно історичні, соціологічні, політичні та юридичні), що точний переклад всіх юридичних термінів одного тексту з одного контексту в інший іноді неможливий".

Зазвичай англійські терміни створюються наступними способами:
-Безсуфіксально: *law, right, court, jury;*
-Афіксально — найчастіше використовуються суфікси *-tion, -al, -ive, -cy, -ment: legalisation, criminal, elective, bankruptsy, government*; префікси *pre-, dis-, mis-, re-un-: prejudice, discharge, mistrial, redemption, unliquidated.* До цієї ж групи можна віднести ті терміни, які утворюються з використанням суфіксів *-or, -er, -ee* і

позначають активного чи пасивного суб'єкта правових відносин: *employer — employee*, *mortgagor — mortgagee;*

-Конверсивно, тобто переходом з однієї частини мови в іншу, наприклад, *bribe - to bribe;*

-Загальновживані слова, які набувають нових контекстуальних значень: *side* (сторона конфлікту), *legend* (легенда, яку використовують оперативники при виконанні якогось завдання);

-З використанням невеликого емоційного чи гумористичного забарвлення (профжаргонізми): *money laundering, shadow business;*

-Професіоналізми, які використовуються юристами в офіційних заявах, документаціях та публіцистичних творах, але при цьому не вважаються офіційними термінами: *telephone criminal, vacuum of law;*

-Неологізми, пов'язані з появою нових технологічних інструментів або робочих тенденцій: *corporatocracy* (система, яка контролюється впливовими корпораціями та керується ними або їхніми представниками); *cyber hijack* (захоплення з використанням електроніки), *reshoring* (повернення продукції з офшорної країни);

-Абревіатури: *OLAF* (Office europeen de lutte anti-fraude); *ICJ* (International Court of Justice) [7, с. 17].

Юридична термінологія дуже часто послуговується складеними іменниками: *human rights protection, effective legislation* тощо. Можна стверджувати, що такі терміни, хоч і звучать складніше, зазвичай є простішими для розуміння та перекладу, оскільки всі складові цих термінів, по суті, вже розкривають або хоча б дають натяки про їх приблизне значення. У таких словосполученнях завжди є одне головне слово та одне або кілька залежних, які мають на меті контекстуально окреслити те чи інше поняття. Наприклад, зі слова *right* (право) ми можемо створити декілька відмітних понять, надавши їм додаткову характеристику: *civil right, civil right protection, right for life* тощо.

Розглядаючи будову юридичної термінології з точки зору морфемного аналізу, цей прошарок лексики можна розділити на наступні категорії:

-Непохідні — ті, що не мають мотиваційних слів: *act, gift, check;*

-Похідні — ті, де можна виокремити ту основу, на базі якої створено термін: *discharge, reshore, acceptance;*

-Складні: *trademark, landlord, copyright.*[8, с. 537].

Попри те, що термінологія не любить двозначність, в юридичній термінології простежуються слова, які можуть мати різні контекстуальні значення і потребують обов'язкового уточнення, про що саме йде мова: *right, constitution, court, credit* тощо, оскільки право може бути конституційним або ж особистим щодо окремого суб'єкта правових відносин; слово "*court*" може бути як будівлею, так і означенням суддів у 3 особі (суд постановив) тощо. Один зі способів уточнення контексту — утворення словосполучень.

Словосполучення — дуже часте явище у мові юриспруденції, адже вони часто виконують означальну функцію [13, с. 46]. Класифікація словосполучень з лінгвістичної точки зору наступна:

-Прості, які мають одне головне та одне залежне слово: *credit limit, court hearing, current legislation;*

-Складні, у яких залежні слова виконують означальну функцію: *certificate of a limited partnership, company with limited liability;*

У свою чергу їх можна класифікувати і за морфологічним критерієм. У ролі головного слова може виступати іменник (*equal pay, subsidy payments*), прикметник (*valid for 2 months*) або дієслово (*make a bargain*).

Розглянувши всі вищенаведені комунікації, можна зробити висновок, що термінологія може бути розглянута з різних аспектів, що висвітлюють особливості її формування, запозичення з інших мов, утворення мовних конструкцій з використанням цієї термінології.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

У розділі 1 було розглянуто поняття підмови, або фахової мови — вузькоспеціалізованої мови, яка вживається у певному професійному полі. Підмова володіє своїми стилістичними особливостями та вимагає дотримання відповідних лексичних та граматичних правил.

Було з‘ясовано, що лексичний запас фахової підмови постійно оновлюється, оскільки науково-технічний прогрес вимагає появи нових слів для позначення нових явищ та приладів. Так з'являються терміни — основний прошарок лексики фахової підмови.

Термінологія формується за певними правилами і володіє такими особливостями, як, наприклад, однозначність (для безпомилкового окреслення поняття тієї чи іншої галузі), визначення терміну тощо. Існує кілька концепцій, які описують особливості терміна та його структурного формування, його взаємодію з

іншими частинами мови, загальну характеристику підмови як системи мовних знаків тощо.

Проте на формування сучасних термінів вплинув не лише технічний прогрес. Юридична підмова, що описується в цій роботі, тісно пов'язана з історичними подіями, оскільки належить до однієї з найдавніших дисциплін — права. Тому при детальнішому розгляді лексики юридичної підмови були помічені запозичення з латинської, грецької, французької мов, серед яких у деяких відбулись морфологічні зміни, а деякі продовжують вживатись мовою оригіналу.

У цьому розділі описано алгоритми утворення термінів юридичної підмови, які можуть формуватись безсуфіксально, префіксально, суфіксально, переходом з однієї частини мови в іншу тощо. Також було з‘ясовано, що у мові права часто зустрічаються складені іменники, які допомагають детальніше описати термін та надати йому зрозумілішого контексту.

РОЗДІЛ 2
2 ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИКИ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ НА МАТЕРІАЛАХ СУДОВОЇ СПРАВИ «DEPP VS HEARD”

Практична частина цієї роботи присвячена лінгвістичному розгляду документації резонансної судової справи подружжя відомих американських акторів Джонні Деппа та Ембер Герд [17]. У 2 розділі буде розглянута термінологія, яка використовується в офіційних юридичних паперах, структурні особливості її будови, групи термінів, що використані у матеріалах справи, їх значення. А також будуть зазначені маніпулятивні стратегії, які можуть бути використані під час проведення судових засідань.

2.1 Семантичні, структурні та функційні особливості термінів, використаних під час судового процесу та контекст їх вживання

Насамперед необхідно розглянути перед дослідженням термінологічної бази - *court documents* (або скорочено *court docs*). Це судові документи, що розміщені на окремій онлайн-платформі, присвяченій у даному випадку конкретно судовим справам Джонні Деппа. Для зручнішої навігації на сайті вказано наступні групи матеріалів усіх справ загалом:

-*US/UK trial* — група документів, які належать до порушених судових процесів у США або Великобританії. *Trial* — термін, що з'явився в англійській юридичній підмові завдяки впливу французької мови, оскільки має англо-французьке походження (*trier* -> to try — намагатися). Він виступає головним словом у подальшому формуванні термінологічних словосполучень, які визначають вид судового засідання, а отже, мають яскравішу виражену змістову функцію, ніж номінативну. Наприклад, *bench trial* (судовий процес, де рішення приймає суддя), jury trial (судовий процес, де рішення за присяжними) тощо;

-*Appeal* — апелятивні документи на перерозгляд справи. Сам термін має латинське походження і утворився за наступним алгоритмом: *ad* (to) *pellere* (to drive) -> *appellare* (to address) -> *apel, apeler* (фр) -> *appeal* (Middle English). Приклад конверсивного терміну, який може вживатись як іменником, так і дієсловом - *to appeal*;

-*ACLU* — термін-абревіатура, що розшифровується як "American Civil Liberties Union" — Американська спілка захисту громадянських свобод;

-*Excerpts* — частково доступні аудіоуривки справи. Походить з лат. *ex carpere* (pluck out of) -> *excerpere* -> *excerpt*;

-*Transcripts* — офіційні дослівні записи судового слухання. Також термін латинського походження, який утворився від *transcriptum*.

Розглянувши вищеперераховані категорії документів, можна переходити до наступного етапу — вивчення власне матеріалів справи та вжитої термінології.

Дослідивши документи, в першу чергу необхідно ознайомитись з термінами, без яких не може обійтися жоден судовий процес. Це поняття, які позначають статус основних фігурантів справи: *plaintiff* (позивач) та *defendant* (відповідач). Вони вказуються одними з перших у верхній частині документа та дають розуміння, стосовно яких осіб ведеться справа. На їх основі також можуть утворюватися складені терміни за допомогою дефісу, наприклад, *counterclaim-plaintiff* (зустрічний позивач) та *counterclaim-defendant* (зустрічний відповідач).

Інформація у текстах судової документації викладена максимально стисло, без зайвих деталей, від третьої або від першої особи. Ключові терміни, на які робиться особливий наголос, можуть бути виділені жирним шрифтом або написані великими літерами. Як правило, це:

-Визначення типу документа, яке буде описане в першому реченні. Наприклад: *THIS CAUSE came before the Court upon Defendant Amber Laura Heard`s Post-Trial Motions;*

-Обставина часу. Наприклад: *AFTER REVIEW of Defendance Post-Trial Motions, Plaintiff`s Opposition, and the relevant statutes and caselaw;*

-Статус судового рішення, фігуранта справи тощо. Наприклад: *ORDERED as follows, Post-Trial Motions I through VI are DENIED for the reasons stated on the record.* Для цього також можуть бути використані усталені конструкції. Наприклад: *THIS MATTER CAME TO BE HEARD upon Defendant of Counterclaim-Plaintiff Amber Laura Heard`s Motion to Seal Records.*

Також варто звернути увагу на те, що ті терміни, що позначають власні назви: статуси фігурантів справи, види документів, назви судових установ тощо, завжди починаються з великої літери. Наприклад: *Plaintiff`s Opposition, Plaintiff`s Trial Exhibit, the Court, Your Honor* etc.

Серед додатково виділених термінів у тексті також можна знайти усталені вирази та терміни, що вживаються мовою оригіналу. Наприклад: *voir dire* (Anglo-Norman: to speak the truth), *arguendo* (Latin: for the sake of argument),

innuendo (Latin: an indirect hint), *per se* (Latin: intrinsically). Ці та подібні терміни можуть виділятися у тексті курсивом. Одна з причин — можливе вживання в менш формальному значенні. Також курсивним шрифтом виділяються посилання на інші документи.

В залежності від типу документа стиль тексту може дещо вар'юватися. Так наприклад накази (*Orders*) за об'ємом менші і текст сухіший. Якщо ж це меморандум (*Memorandum*), обсяг якого може складати 30-50 сторінок, можна побачити достатньо великий масив інформації, у якому, зокрема, може допускатися не строго ділова стилістика. Наприклад, у "Меморандумі позивача проти післясудових розглядів відповідача" (*Plaintiff`s memorandum in opposition to defendant`s post-trial motions*) можна зустріти такі формулювання, як "*While Ms Heard slings an exceptional amount of mud at the wall in the hope that something might stick, the jury`s verdict on damages was perfectly reasonable and supported by the evidence and testimony in this case*". Словосполучення *evidence and testimony* (свідчення та докази) зустрічається в матеріалах справи достатньо часто. У категорії поширених словосполучень в документах цієї справи також можна зазначити *actual malice* (дійсний злий намір), *surrounding circumstances* (навколишні обставини), *defamatory statements* (наклепні заяви), *judicial proceeding* (судове розслідування) тощо.

Що ж до груп термінів, які найчастіше фігурують у юридичних документах, проаналізувавши тексти, можна виокремити кілька основних семантичних класифікацій.

Отже, можна визначити такі групи:

-Терміни, що визначають ролі осіб, які є учасниками судового процесу: *plaintiff, defendant, jury, counsel, judge, attorney, recipient, party, advisor, victim, defamer, conciliator;*

-Терміни, що стосуються назв різних типів документації та судових справ: *case, motion, declaration, claim, statement, argument, order, appeal, complaint, verdict, certificate, amendment, notice, grievance, statute, decree;*

-Терміни, що позначають назви судових органів: *jurisdiction, court, courthouse, Congress, law enforcements;*

-Терміни, що позначають різновиди правопорушень: *moral turpitude, violence (з обов'язковим уточненням), malice, abuse, violation;*

-Терміни, що стосуються судового процесу: *evidence, objection, proof, prejudice, defamation, sentence, lawsuit, damages (reputational, punitive, pecuniary etc), fees, caselaw, trial, mistrial, constitutional duty, constitutional responsibility, defamation, objection, restatement, judicial proceeding, criminal acts, requisite intent, affirmative defences, strike, surrounding circumstances, investigation, hearing;*

-Стійкі вирази, фразові дієслова та найчастіше вживані словосполучення: *as a matter of law, to set aside, to speak up against, refer(red) to, the evidence have been satisfied, the jury`s finding, order of the court, jury panel, frivolous motion, evidence and testimony, defamatory implication, actual malice, to drop the charges, to divulge attorney-client privilege;*

-Абревіатури та скорочення: *DVTRO (Domestic Violence Temporary Restraining Order), ACLU, Op-Ed;*

-Терміни, що вживаються для позначення статусу справи або її фігуранта (як дієслова у минулому часі, так і дієприкметники): *vetted, deliberated, denied, supported, verified, modified.* Вони також можуть зустрічатися і у вигляді таких словосполучень, як *granted in part, denied in part* etc;

-Звертаючи увагу на структуру речень у тексті документів, можна часто зустріти похідні слова від *here*: *hereby, hereto, hereof, herewith* etc. Ці слова не є термінами, однак зустрічаються часто у юридичних документах, оскільки мають наступні значення: "with these words or with these actions"; "to this matter or document"; "of the thing or document that is being talked about"; "together with this letter or other

official written material" відповідно. Тобто ці слова є синонімічною заміною для цілих фраз;

-Терміни, що використовуються у загальному юридичному значенні при судовому процесі, які, як правило, мають схожу будову, оскільки найпоширенішими є суфікси *-ion, -tion: consideration, position, restriction, modification, permission, discretion, admission, allegation, possession;*

-Прикметники, що найчастіше зустрічаються і, як правило, творяться за суфіксами *-al, -il, -able, -ful, -ous: civil, impactful, criminal, libelous, actionable, applicable* etc;

-Найчастіше вживані дієслова, що позначають процесуальні дії: *to accept, to deny, to grant, to strike, to claim, to apply* etc.

Отже, підбиваючи підсумки, можна зазначити, що в текстах матеріалів справи Depp vs Heard можна відокремити багато підгруп використаної лексики. Кожна з цих груп має своє смислове обґрунтування та значення. Такі семантичні розбори є корисними з точки зору правильного розуміння прочитаного, адже для того, щоб краще розуміти використані специфічні слова (як терміни, так і звичайну лексику), словосполучення та вирази, потрібно розуміти, до якої з вищезазначених груп вони можуть належати та який контекст вони визначають.

2.2 Маніпулятивні стратегії у судових промовах

Для того, аби довести свою точку зору та виграти справу, недостатньо мати на руках лише суху документацію, навіть якщо у ній детально розписано репліку кожного фігуранта судового процесу. Особиста присутність учасників, усне висловлення свого бачення справи також є важливими складовими, адже відповідним чином ситуація може бути показана зовсім по-іншому. Це і є основа

поняття "маніпуляція". Маніпуляція може бути як словесною, так і поведінковою. І від того, як буде подана та чи інша інформація, залежить загальний контекст та, як наслідок, фінальне рішення.

Варто зазначити, що в усній комунікації між представниками суду та фігурантами справи було використано менше термінології, ніж в письмових документах, оскільки це полегшує та пришвидшує роботу. Однак траплялись і базові юридичні поняття. Оскільки тема роботи присвячена дослідженню саме термінологічної складової, нижче будуть наведені цитати зі слухань, де були використані юридичні терміни, з метою продемонструвати їх використання у контексті та у форматі усного допиту. Для розуміння специфіки усної частини судового процесу також буде надана певна класифікація стратегій ведення перемовин.

Очевидно, що прикладів до кожного з пунктів класифікації у тексті є достатньо багато, так само як можна ще детальніше погрупувати ті чи інші цитати, що характеризують вербальну комунікацію між учасниками процесу. Однак не всюди наявна потрібна нам лексика, а отже, для роботи були відібрані окремі зразки з використанням термінології в усній практиці.

Для ознайомлення з прикладами вербальної передачі інформації у роботі було використано скрипти засідань. Розгляд було почато зі скриптів Джонні Деппа. В обраних уривках підкреслені слова та фрази означатимуть ілюстрацію зазначеного прикладу, а жирним виділятимуться наявні юридичні терміни. При перегляді були відокремлені наступні стратегії усної комунікації в суді:

-Перепитування та уточнення:

Q: Do you recall that that was a public record filing?

A: Public record filing?

Q: Your divorce decree — do you understand that that was — your judgment of final decree was a public record filing?;

-Цитування:

Q: […]If — in your complaint, you said at paragraph 5, quote, "Mr. Depp`s reputation and career were devastated when Ms. Heard first accused him of domestic violence on May 27, 2016," end of quote;

-Додаткове ствердження:

Q: Do you have any evidence of even a dollar that Amber Heard has made [...] and said she`s the victim of domestic abuse and violence by you?

A: You want to know if I have proof of that. No, I can`t say that I do. I haven`t really checked in with her;

-Риторичні запитання:

Q: And the opinion, the judgment found that the statements [...] were substantially true. Do you recall that?

A: Based on probabilities I believe is how the judge put it. Is that not correct? I think it is. The probability is — I believe is how he phrased it.

-Латинські вирази:

PROSECUTOR: Objection to the form of the question, argumentative. The document speaks for itself.

A: Res ipsa loquitur. If he finds that substantially true, than he finds that substantially true.

-Чітке твердження/попередження щодо судових правил:

JUDGE: You don`t get to ask me a question, but I did ask you, you`re aware that it`s public.

-Посилання на слова або послугу адвоката:

Q: I would instruct you not to answer that question unless you have any knowledge of the subject independent of your communications with any of your counsel.

A: [...] I`m going to take my attorney`s advice because I don`t want to waste your time.

Q: My question is independent of your counsel, do you have any knowledge of that.

A: I`m sorry, I was just listening to what my counsel said.

-Підтвердження слів судді

Q: And do you understand in this lawsuit, you have the burden of proof to prove that it`s false?

A: The burden of proof is on me to prove that it`s false.

-Прокурорський протест та його обґрунтування у відповідь на запитання судді до звинувачуваного (у скрипті зустрічається достатньо часто):

Q: How has your use of alcohol [...] impacted your short-term and long-term memory?

PROSECUTOR: Objection. Lack of foundation. Assumes facts not in evidence. Calls for expert conclusion. Calls for speculation.

Розглядаючи цей скрипт з точки зору емоційності, можна зробити висновок, що Депп відповідає достатньо стисло, коротко та без надмірних емоцій, що може свідчити про його впевненість у своїй правоті та невинуватості. Проте очевидно, що без відповідних відеоматеріалів це не можна стверджувати напевне.

Наступний крок — розгляд скрипту другої сторони конфлікту, а саме позивачки Ембер Герд. Розглянувши пов'язані з її стороною матеріали, вдалося виокремити наступні загальні групи:

-Підтвердження/спростування фактів порушення закону:

Q: Isn`t it true that you`ve been previously arrested for committing domestic violence against your spouse?

THE WITNESS: There was no domestic violence within that relationship and the State of Washington, where I was arrested, immediately dropped the charges.

-Відмова/неспроможність дати конкретну відповідь на питання:

Q: Is it your testimony here today that the officers saw extensive damage?

A: I don`t know what the officers saw.

-Прокурорський вердикт щодо поставленого запитання:

Q: Isn`t it a fact, Ms Heard, that [...] you were arrested for domestic violence committed against Tasya Van Ree?

PROSECUTOR 1: Asked and answered.

PROSECUTOR 2: Same objections.

Варто зазначити, що в пункт про оскарження запитань або вироків судді прокурорами можна вписати достатньо велику кількість прикладів юридичної термінології та специфічної лексики, оскільки у скриптах вони зустрічались доволі часто. Однією з цікавих, наприклад, є фраза "Objection. Overbroad", що юридичною мовою означає "занадто широко окреслене поняття чи обвинувачення".

-Звернення до судді:

PROSECUTOR: And, Your Honor, just to clarify, may we submit to Your Honor`s chambers on Monday a proposed order?

THE COURT: Yes, that would be fine.

PROSECUTOR: And to that end, Your Honor, so we can obviate any disagreement, the motion to compel is denied? [...]

THE COURT: Right.

PROSECUTOR: Without prejudice.

THE COURT: No. Well, the motion to compel is denied [...]. That`s a moot point. So I`m denying the motion to compel.

PROSECUTOR: Thank you, Your Honor

-Свідчення з посиланням на відповідні документи або офіційні інституції:

Q: [...] Did you say that when you swore under penalty of perjury and signed your name to this document?

A: Yes.

Q: Did you ever report to any law enforcement authority other than the police your claims that he did these things on April 21?

A: No. I attempted as best as I could to hide this [...].

-Неможливість надати точні свідчення, заплутана відповідь на питання:

Q: What happened?

A: [...] And then it escalated and he... I don`t know what I said that immediately preceded it, but he... the first action was the wine bottle that I remember being thrown at

me. Or... Or maybe it was that I was trying to leave. I don`t really remember which of the first...

Q: And was it a male officer or female officer?

A: Like I said, I... I... I... really I can`t remember which one it was.

-Відмова від надання свідчень та обґрунтування причини:

A: Again, I said to them, "I decline to give any statement at this time as per the advice of my counsel".

-Перепитування:

A: Could you repeat, please?

A: What was the question exactly if you don`t mind me asking?

A: You want me to say that...? тощо;

-Саркастичний відтінок у відповіді:

Q: Isn't it a fact, Ms Heard?

A: It's Heard still.

Загалом у висновку щодо цих матеріалів можна простежити, що є багато спільних рис із зазначеними вище матеріалами стосовно Джонні Деппа. Однак тут частіше зустрічаються елементи невпевненості в своїх словах, більше прохань повторити чи уточнити запитання, достатньо часті випадки уникнення відповіді на запитання не за проханням представника захисту, що може свідчити про загальну нечітку впевненість щодо своєї позиції. Однак детальніший розгляд цього питання виходить за рамки теми цієї курсової роботи.

Отже, звертаючи увагу на лексичне наповнення, маємо змогу виділити наступні категорії слів юридичної підмови у вищенаведених ілюстративних фрагментах:

-Представники юриспруденції: *Your Honor, The Court, prosecutor, witness, counsel, law enforcement authority;*

-Злочини та правопорушення: *domestic abuse, domestic violence;*

-Загальноюридичні терміни: *testimony, evidence, damage, prejudice, objection, speculation, foundation, lawsuit, claim, statement, judgement;*

-Вирази та словосполучення: t*o drop the charges, a moot point, a motion to compel, a penalty of peljury, to commit violence, a lack of foundation, a burden of proof, public record filing, counsel`s advice;*

-Латинські вирази: *res ipsa loquitur;*

-"Обрамлення" для позначення початку та кінця цитованої репліки: *quote, end of quote;*

-Дієслова для позначення статусу справи або процесуальної дії; утворені від них дієприкметники: *to deny, denied, arrested, proposed, overbroad.*

Ці групи зустрічалися найчастіше. Простеживши за лексикою в усній та письмовій формах ведення судового процесу, можна помітити, що відмінностей не надто багато. У документації, яка не передбачає наведення прямих цитат фігурантів, текст витриманий у більш діловому стилі та відсутні або майже не зустрічаються:

-слова обрамлення, оскільки у письмовому вигляді цитування зрозуміле і без них;

-емоційні підтексти допитуваних (зокрема такі, як саркастичне забарвлення, проілюстроване вище);

-прокурорські оскарження;

-перепитування, уточнення, риторичні запитання;

-нецензурна лексика (у деяких цитатах у скриптах вона також зустрічалась).

Отже, у цьому пункті було проведено аналіз стратегій усного мовлення під час засідань та використання юридичної лексики сторонами конфлікту та представниками суду. У результаті було з'ясовано, що усні перемовини можуть бути менш формальними, ніж ті, що написані на паперах фахівцями-юристами, адже тут в силу вступає людський фактор та стратегії обох сторін. Іноді виникає потреба на чомусь наголосити усно, у той час як на письмі це може бути цілком зрозуміло і без додаткових пояснень; у цьому можуть виникати відмінності між усними та письмовими викладами інформації. Переважна більшість лексики належить до загальноюридичної, що є не надто складною для сприйняття, адже

часто зустрічається як в галузі права, так і в повсякденному житті. Також достатньо поширеними є словосполучення, що надають конкретику терміну або ж визначають окреме поняття. Часто зустрічаються і заперечення прокурорів щодо вироку чи запитання судді. Виходячи з усього вищезгаданого, робимо висновок, що відмінність між усною та письмовою формами не є яскраво вираженою, однак є специфічні фрази, що використовуються для регулювання саме вербальної комунікації.

2.3 Лексичні особливості декларативних документів . Відмінності між усною та письмовою формами комунікації

Окрім скриптів засідань, на платформі також можна було знайти Заяви (*Declarations*), де письмово викладено розгорнуті свідчення від першої особи фігурантів справи та представників суду. Це також один з різновидів письмової документації, але за стилістикою його можна розмістити посередині між текстами засідань та юридичними паперами, оскільки тут наявні спільні риси для обох сторін. З юридичними заявами декларації об'єднує дотримання наукового стилю та, відповідно, юридичної мови, а також використання певних клішованих фраз. Схожість зі скриптами засідань полягає у розлогому викладі інформації, а також переважний виклад від першої особи. Текст структурований за абзацами, кожен з яких пронумерований.

Таким чином, серед наявних особливостей, що можуть бути корисними зокрема і з лінгвістичної точки зору, можна виділити:

-Стандартні фрази, з яких починається основний текст: *I, Amber Laura Heard, declare as follows або I, John Christopher Depp II, declare as follows;*

-Представлення себе: *I am a party in the above-entitled action;*

-Посилання на додатки: *Attached hereto as Exhibit 6 are true and correct copies of screenshots of that text message exchange;*

-Констатація судових вироків: *The Court granted the domestic violence restraining order against Johnny;*

-Дача свідчень та посилена експресія: *[...]An excerpt of the transcript of my deposition dated August 13, 2016, in which I previously testified under oath about that interaction;*

-Вираження ступеня впевненості у своїх словах: *To the best of my knowledge, I have never traveled to Virginia in my life;*

-Офіційне засвідчення впевненості у своїх словах: *I declare under penalty of perjury under the laws of the State of Virginia that the foregoing is true and correct.*

Отже, у висновку щодо лексичних груп юридичної підмови, приклади яких наведені вище, можна переконатися, що лексичне наповнення у таких заявах дещо відрізняється від скриптів усних перемовин у суді та інших типів судових паперів, що були згадані у попередніх пунктах, попри те, що доповідь ведеться від першої особи та не завжди витримує виключно науковий стиль викладу. Тут переважає використання усталених словосполучень та фраз. Сам опис подій розлогий, проте не переповнений юридичною термінологією, адже особа може не бути дотичною до судової сфери. Проте з огляду на те, що папери є офіційними, використання відповідних шаблонних конструкцій є необхідним.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У практичному розділі цієї курсової роботи було детально розглянуто матеріали справи Depp vs Heard, у яких було вивчено лексику як документаційної, так і усної складової юридичного процесу. У процесі було вивчено групи термінів та фахових словосполучень, які вживаються у:

-письмових заявах від осіб представників судової установи;

-письмових заявах від осіб сторін конфлікту;

-усних комунікаціях в залі суду.

У ході досліджень було з'ясовано, що всі три аспекти мають достатньо багато спільних рис, однак кожному з вищеперерахованих об'єктів дослідження також притаманні власні особливості. У результаті у кожній з трьох форм свідчення було виокремлено різні групи лексики, що є корисним для вивчення юридичної термінології загалом та для спостереження над різними формами комунікації, як усною, так і письмовою.

ВИСНОВКИ

У цій курсовій роботі було детально розглянуто термінологічну складову юридичної підмови, якою послуговуються у сфері правознавства.

У вступі до роботи було зазначено 3 основні завдання, які необхідно було виконати в ході дослідження. Перший розділ роботи мав на меті теоретично окреслити поняття "термін" та його основні особливості як елемента загальної мовної системи. У цій частині роботи було описано особливості фахової мови, властивості та різновиди термінів, а також передумови їх появи в мові залежно від історичних подій.

Другий розділ передбачав практичну частину, у якій було досліджено термінологію, використану в судовій справі Depp vs Heard. У цьому розділі було виокремлено групи термінів, що вживались як в письмових, так і в усних матеріалах, а також були зіставлені ці дві категорії для порівняння лексичної складової. Усі поставлені задачі були виконані та проілюстровані прикладами.

РЕЗЮМЕ

Метою цієї курсової роботи було дослідження юридичної термінології з точки зору семантики та механізмів утворення. У якості ілюстративних прикладів було взято матеріали з відомої судової справи Depp vs Heard.

Під час роботи було використано декілька методів дослідження. Описовий метод окреслив теоретичний мінімум для визначення класифікацій вжитих термінів. Опозиційний, зіставний та соціологічний методи чітко розмежували надані класифікації, виявили відмінності у лексиці та синтаксисі усних і письмових матеріалів справи, а також утворених термінологічних груп.

Серед найважливіших результатів можна виокремити:

-Теоретичне окреслення поняття "термін", його характеристик, особливостей;

-Механізми утворення термінів в залежності від класифікації;

-Поділ термінів на семантичні групи;

-Дослідження як письмової, так і усної форм комунікації з точки зору вживаної термінології.

У роботі було доведено, що залежно від походження, контексту та значення алгоритм утворення юридичного терміну змінюється. Крім цього також було встановлено, що юридична термінологія тісно переплітається із повсякденним життям, а отже формулювання мають бути не лише профільними, а й чіткими та зрозумілими.

Ключові слова: *фахова мова, юридична підмова, термінологія, класифікація термінів, будова терміна, іншомовні запозичення, матеріали судової справи, комунікація в суді.*

ABSTRACT

The main purpose of this term paper was to study legal terminology in terms of semantics and mechanisms of formation. Materials from the famous Depp vs. Heard case were taken as illustrative examples.

Several research methods were used in the study. The descriptive method outlined the theoretical minimum for determining the classifications of the terms used. The oppositional, comparative, and sociological methods clearly delineated the classifications provided, revealed differences in the vocabulary and syntax of the oral and written materials of the case, as well as the formed terminological groups.

The most important results include:

-Theoretical definition of the concept of "term", its characteristics and features;

-Mechanisms of term formation depending on the classification;

-Dividing terms into semantic groups;

-Study of both written and oral forms of communication in terms of the terminology used.

The paper proves that depending on the origin, context and meaning, the algorithm of legal term formation varies. In addition, it was also found that legal terminology is closely intertwined with everyday life, and therefore the wording should be not only specialized, but also clear and understandable.

Keywords: *professional language, legal sublanguage, terminology, classification of terms, term structure, foreign language borrowings, court case materials, communication in court.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hoffmann L. Kommunikationsmittel Fachsprache. Eine Einführung / L.Hoffmann. – [2 Auflage. Durchges]. – Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1985. – 307 с.
2. Netolitzky D. A Rebellion of Furious Paper: Pseudolaw As a Revolutionary Legal System. SSRN Electronic Journal. 2018. – 23 с.
3. Northcott J. Legal English. The Handbook of English for Specific Purposes. The University of Edinburgh, 2012. – 213-226 с.
4. Roelcke T. Fachsprachen / T. Roelcke. – Berlin: Erich Schmidt Verlag GmbH, 2005. – 250 с.
5. Артикуца Н. В. Основи вчення про юридичну термінологію. Київ, 2007. – 7 с.
6. Вискушенко С. А. Фахова мова як об'єкт лінгвістичного дослідження. Серія "Філологічна". Випуск 58. Житомир, 2015. – 142-144 с.
7. Гумовська І. М. Англійська юридична термінологія в економічних текстах: генезис, деривaційні та семантико-функціональні аспекти. Львів, 2000 – 186 с.
8. Згурська В. Г. Структурно-семантичні характеристики юридичної термінології англійської мови у рамках україномовного перекладу. Актуальні проблеми слов'янської філології. Випуск XXIII, частина 2. 2010. – 535-542 с.
9. Кияк Т. Р. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Нормування та стандартизація термінології. Київ, 2008. – 5 с.
10. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу (німецька мова) / Т. Р. Кияк, А.М. Науменко, О. Д. Огуй. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 586 с.
11. Кияк Т. Р. Функції та переклад термінів у фахових текстах. Київ, 2007. – 4 с.

12. Курах Н. П. Німецька та українська фахові мови юриспруденції у зіставленні (на матеріалах сучасних текстів кримінального та цивільного права). Львів, 2016. – 19 с.
13. Любченко М. Юридична термінологія: поняття, особливості, види. Монографія. Харків : Права людини, 2015. – 278 с.
14. Царьова І. В. Мова і термінологія наукових досліджень у юриспруденції. Навчальний посібник. Дніпро, 2019. – 114 с.
15. Шило В. В. Структура та семантика іменникових парадигм в англійській мові (на матеріалах французьких правових запозичень XI-XIX ст.). Вісник Львівського університету. Львів, 2005. – 126-136 с.
16. United States Courts. Glossary of Legal Terms: https://www.uscourts.gov/glossary
17. Depp Dive. Collection of court documents, evidence etc. related to Johnny Depp's court cases: https://deppdive.net/index.html
18. Академічний тлумачний словник української мови: http://sum.in.ua/s/naklep
19. Визначення Закону ККУ "Наклеп": http://um.co.ua/8/8-16/8-165720.html